

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adausele sale „Foaia Interesantă”, „Tovărășia” și „Bobirnici”, — e următorul; pe un an 10 cor.; pe 1/2 an 5 cor. — **Pentru economi: numai 6 cor. pe an!**

Pentru America **trei dolari** pe an.
Pentru România (4 foi) **40 Lei** pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiuni:

1 pag. 60 cor., 1/2 pag. 30 cor., 1/4 pag. 15 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napol.

Fac copiii pe aiurea, mai mult ca la noi oamenii mari?

— Din pildele altora. —

În numărul său dela 14 Martie, „Unirea” din Blaj scoate la iveală o istorie adevărată, foarte interesantă.

În sinul bisericii catolice s'a format, de ani de zile, o reuniune, zisă „Reuniunea pruncilor catolici”, în care sunt îndemnați să între copiii din familii credincioase catolice, cari țin a-și împodobi pruncia lor prin fapte închinare sfintei pruncii alui Isus, arătând că încă de mici își aduc aminte de sfânta Aceluia prea curată viața — și anume așa, că din bănuții lor de buzunar, o parte în loc să-i „strice”, cum să zice, ei să-i dăruiască „Reuniunii pruncilor catolici”, care din acei bănuți, ajută răspîndirea creștinismului prin țări păgîne și crește oameni anume în acest scop.

E un fel de adunare (colectă) de bănuți, de creștari, prin nevinovații prunci, dela părinții lor.

Să ajunge prin asta lucru îndoit bun: Pe copii îi învățăm încă de mici a-și rupe ceva din prisosul lor și a-l jertfi pentru scopuri ideale, sfinte, — și să dă privilegii părinților a vorbi cu copiii lor despre acest lucru, și a le arăta cum trebuie să facă jertfe de acest fel. Mai ales însă să le arate, că: ce lucru mare pot face oamenii prin însoțirea multora în același scop, chiar și atunci, dacă mici și slăbuțe sunt puterile lor! Picur cu picur însă face bălțuța, apoi riul, apoi marea!

Și că asta așa e, ni-o arată sfârșiturile la care să ajunge an de an prin Reuniunea pruncilor de care vorbim. Iacă câte-va din isprăvurile ei:

În Germania s'au adunat în anul trecut 1910, prin copiii familiilor ținătoare la această Reuniune, 1 milion și

318 mii de coroane! Din bănuții lor de buzunar, dînd cîte o pîrticică, niște fărimituri. Laolaltă însă, iacă ce sumă mare s'a făcut! În Franția, tot dela copiii ținători la această reuniune, au adunat în anul trecut 758 mii cor., în Belgia 430 mii, în Italia 245 mii, în Holanda 148 mii, în Austria 137 mii, în Elveția 92 mii, în alte țări din Europa încă cam 100 mii. Iar afară de Europa: în America 151 mii, în Azia 16 mii, în Africa 5600, în Australia 1000. De tot s'au adunat în 1910 prin reuniunea copiilor catolici, peste 3 milioane și 400 mii coroane! Din cari bani conducerea a ajutat școli de crescut misionari (aducători la creștinism) printre păgîni, și a ajutat pe înșiși misionarii.

Stăruim asupra acestui frumos fapt, pentru-că el e foarte grăitor.

El ne arată cum biserica catolică, în zelul ei de a face cuceriri prin lumile păgîne, pune toate în mișcare, chiar și pe copii, ca să ajungă la mijloace materiale, cari sunt chiar și bisericii de lipsă, pentru a duce cu izbîndă lupta contra întunecului credinței, contra necredincioșilor, pentru a-i aduce la lumina lui Christos, cea puternic strălucitoare. Și ne arată, că: glasul chemător al acestei biserici către fii săi, nu răsună în pustiu! Fii sei îi aud chemarea și o ascultă și jertfesc sume frumoase din averile lor, pentru a-i da ajutor să poată duce lupta de care e însuflețită, căci acea luptă e totodată lupta culturei, învățături bune, contra neștiinței, care să află încă în măsură așa mare printre sutele de milioane de păgîni. Și dacă glasul bisericii catolice e ascultat în chip așa de bun, e, că ea s'a întors spre fiii săi din Germania, Franța, Italia,

etc., țări cu popoare toate culte și ele, cari cu atît mai mult înțeleg și ascultă chemarea la luptă pentru țintele nobile ale culturei, urmărită prin răspîndirea creștinismului.

În fața acestui fapt luminos, cu drept cuvînt „Unirea” varsă o lacrimă de durere, gîndindu-să la faptul de curînd petrecut la noi Români, atît la greco-catolici, cît și la greco-orientali, al întemeierii Fondurilor Culturale.

Au și bisericile noastre, unită și neunită, de dus grea luptă de misiuni contra unei păgînatăți groaznice, care este: neștiința de carte a poporului nostru românesc. Nainte cu vre-o 2 ani s'au ridicat și bisericile noastre și au rugat, nu pe copii neamului, ci pe capii lor, pe toți bărbații, învățați și neînvățați, să jertfească fiecare cîte-o pîrticică din prisosul lor pentru a crește aceste Fonduri-culturale ca prin ele să poată bisericile susținătoare de școale să lupte contra păgînei neștiințe și pentru zmulgerea poporului nostru din împărăția întunecului și aducerea lui la lumina științei!

Și cum săriră la noi oamenii mari căroră s'a adresat sfînta biserică? Nici macar ca copiii din reuniunea de copii a popoarelor culte din Germania, Franța, Italia și altele!

Frați Români, mari și mici, de sus și de jos! Schimbați-vă firea în privința asta, luați pilda popoarelor mai luminate decît noi, îndrăgiți și voi în măsură mai vrednică de zilele ce trăim, jertfirea pentru țintele ideale ale neamului — căci numai așa poate veni macar asupra fiilor nostri un viitor mai fericit!

Cînd auziți glas de chemare la jertfe pentru scop nobil obștesc, nu rămîneți reci, ci deschideți-vă inima și buzunarul cu jertfă bineprimată, căci altfel prea rămînem în coada lumii!

UNELE—ALTELE

Programul de lucru, al guvernului.

Ziarele de Duminecă fac cunoscut planul de muncă al guvernului în viitorul mai apropiat. Că două din cele mai grele lucruri ce avea de trecut prin dietă: legea despre prelungirea dreptului băncii austro-ungare de a rămînea în forma ei de azi, nedesfăcută în două, și legea pentru votarea recruților pentru armată, — cu ajutorul taberei sale puternice de mameluci, — le-a trecut cum a putut! Cu peptul. Dar le-a trecut.

Acum ci-că planul de muncă al guvernului e următorul:

Dezbate întîi budgetul statului (planul de venit și cheltuieli) — apoi ia la rînd, cel mult prin mijlocul lui Malu, legea ce aduce unele schimbări în serviciul militar. Ci că noua lege va aduce: *slujba de numai doi ani!*

— După asta ministrul trebilor dinlăuntru va pregăti legea cea nouă de vot. Cînd anume va putea fi pusă pe masa dietei, nu să știe încă, de vreme-ce în ministerul trebilor dinlăuntru ale țării (ministerul de interne) chiar acum așază și rîndulesc la date pe temeiul numărătoarei celei nouă, ca să vadă cum ar leși lucru șă și cum șă, prin noua lege. Indată-ce rînduirea datelor va fi încheiată, să chibzuește cum dară să fie legea cea nouă de vot, (de bunăsamă așa, ca să fie cît mai stringătoare de gît pentru popoarele nemaghiare), — și apoi acel plan, ministrul îl va face cunoscut, ca să vadă ce zice și obștea mare la el, prin fol, prin adunări, etc.

Incolo felurite legi economice, culturale, etc.

*

Potopul din Bănat.

Ce încet, merge, Doamne, ajutorul, cînd el vine prin mîinile „oficioase”, cu multele lor forme și chitibușuril!

Să știe că bătaia lui Dzeu să revărsă asupra Bănatului la finea lui lunie anul trecut, nainte cu 9 luni! S'a făcut adunare de bani (colectă), pentru bieții oameni, în țară. Conducerea comitatului Caraș-Severin a luat în mână adunarea de milă! S'au strîns bani în toate părțile. Noi credeam că banii s'au și dat de mult oamenilor. Dar aș! Incă acum să sfătuesc domni că în ce fel să-i împartă!

Simbăia în săptămîna trecută a avut loc la Lugoj o consfătuire la care a fost poftit și Preasfinția Sa Episcopul Caransebeșului Dr. M. Cristea și s'a hotărît, că: Cei păgubiți să fie împărțiți în 3 clase:

Clasa 1., a celor carora să li se despăgubească *toată* pagubă ce au avut.

Clasa 2., cei cari să capete 20% (douezeci la sută) din paguba avută, — adică din fiecare o sută de florinți de 80 să rămîna de pagubă și 20 să-i capete. Și

Clasa 3., care să capete numai 10 la sută din paguba avută (de 90 la sută rămîind de pagubă).

Banii să vor plăti de-adreptul la mîna celor păgubiți, în fața unei comisii, — prin vicșpanul însuși, ori prin fibirău. Ca să nu să dea indemn la bănueli.

*

Cercetare

privitor la alegerea dela Orăștie.

Curia si-a spus cuvîntul în privința petiției (recursului) înaintat contra alegerii de deputat la Orăștie. N'a respins recursul, ci a dat loc cererii lui, de a să porni aci cercetare.

Cercetarea o va conduce un jude dela tabla crăiască din Cluj. Și ea va căuta să afle, că în ce măsură s'a călcat aici legea prin îndoparea alegătorilor cu mîncări și beuturi, — apoi de s'au făcut cumpărări de votari (O, săracele, da cîtel), și că pe învătători în ce chip au cercat mai marii lor (inspectorii regești) a-i îndruma spre taberele stăpînirii?

Cercetarea cu ascultarea groaznic de marelui număr de martori, va ținea vre-o 3 luni de zile. Să va începe abia în vară. Hotărîrea Curiei va urma apoi abia doar prin Decembrie!

S'a dat loc și contra-recursului înaintat de oamenii lui Farkas, ca să dovedească, că noi Români am făcut «siliure» alegătorilor! Cu noi au venit alegătorii de frică, dar nu cu ei! Cu ei au mers toți lăpădații noștri, curat din «iubire», din «dragoste».

Recursul dat de Români a cerut să fie ascultați primarii, ca să se vadă ce siliure s'a făcut cu aceștia de mai marii lor. Partea asta de dovedire, Curia n'a lăsat să se cerceteze. Că prea ieșeau poate lucruri frumoase la iveală. Mai bine să nu se dea prilejii la asta...

*

„Lumina“

dă deja peste 8000 cor. pentru scopuri culturale.

Scrisesem în numărul nostru trecut, că banca „Lumina“ din Sibiu, dă din venitul seu curat, chiar în acest cel dintîi an de lucrare al ei, 4500 cor. Conzistorii din Sibiu în scop cultural. Și ziceam, că mulți acționari nu-și vor primi dividendă ci o vor cinsti și pe aceea, prin ce ajutorul, dat prin

această bancă școalei române, va fi și mai mare. Nu eram siguri cam cît va fi partea pe care acționarii „Luminei“ o vor lăsa din al lor pentru scopurile nobile ale băncii. „Telegraful Român“ ne lămurește prin un articol scris în ajunul adunării generale a „Luminei“. Din el aflăm că:

»...scopului pentru care a fost înființată, »Lumina« ea li aduce deja acum în anul al doilea de viață frumoase slujbe, căci din venitul curat al anului trecut, banca dă fondului cultural archidiecezan 4500 coroane, la care sumă mai sunt de adăugat interesele după acțiunile dăruite »Fondului cultural« archidiecezan, cari asemenea fac cam 4000 coroane, deci în totul fondul cultural archidiecezan primește, pe urma institutului de bani »Lumina«, în anul acesta vre-o 8000 coroane, cu cari să pot ajuta vre-o 20 școale, din parohiile mai sărace, la susținerea lor!»

Așadar peste 8000 cor., cam 8500 cor., să dau sigur deja pentru scop cultural, din partea dată prin statute și prin acțiunile deja dăruite cu totul Fondului cultural.

Noi însă credem și mai mult: Că acționarii mai cu prindere, dar care n'au cinstit acțiunile Fondului cultural, — vor încununa conlucrarea lor la înființarea acestei folositoare bănci: dăruind însăși dividendă, cel puțin acum în anul dintîi, întreagă Fondului cultural. Căci acum mai ales ca ori-cînd acel Fond are lipsă de mare sprigin dela toți cei buni și nobil simțitori, — căci acum trec zeci și sute de școale române prin zilele de grele friguri, zbatîndu-să între a mai fi ori a să stingea!

Cel ce acum ajută lupta conzistorului de a mîntui macar cîte mai poate din școlile sale clătinătoare, lucru de laudă lui Dumnezeu și neamului face!

*

I. Rusu-Șirianu.

În folosul familiei regretatului I-Rusu-Șirianu — să aranjează de dna Viele de Anyos o loterie, sortîndu-se un minunat tablou prețuit la 800 cor. Biletele de sortire costă cîte 1 cor.

La redacția noastră să află o listă de subscriere. Cei ce ar dori să iee parte la sortire, să trimită cîte 1 cor. pe care noi vom scrie-o pe listă și de va cîștiga, li-să va trimite prețiosul tablou (icoană scumpă). Sortirea va avea loc în 20 April în Arad. Cine cumpără cîte unul ori mai multe bilete, nu ia numai parte la o loterie, ci ajută în felul său familia unui fost gazetar dela noi, care a trăit pentru noi toți și a muncit și a murit în lipsă.

Pentru frații din Vaidei.

Între frații noștri români din Vaidei, iar e turbureală și neliniște și zbatere — pentru școală. Despre lucrul acestei școli noi am scris de repetite-ori în »Libertatea«. Mai avem un cuvînt izvorit dela inimă și care tare mult am dori ca iarăși la inimi să străbată, și, în urmă, la bun sfîrșit să călăuzască pe Românii cu bun renume din frunțașă comună Vaidei.

Cînd ați vindut, fraților, pădurea comunei, ați prețuit-o în vre-o 40 mii cor. și ați fi dat-o ori-cui cu atît. Au venit însă întreprinzătorii români și vi-au pus în vedere, că fac ei să căpătați mai mult decît voi cereți pe ea!

Atunci v'ați bucurat și ați hotărît ca buni frați, uniți și neuniți împreună: Ce-om cîștiga mai mult, vom dărui pentru zidirea școalei noastre românești, care adăpostește și pe copiii neuniți, ca și pe cei uniți, — așadar iar pentru binele tuturor să va da.

Prin întervenirea întreprinzătorilor români, cari au ridicat prețul pădurii la licitație, ați ajuns de ați căpătat cu vre o 44.000 cor. mai mult decît credeți și cereți!

Acum e rîndul să vă împliniți făgăduința ce ați făcut atunci în chip așa de cinstit. Și acum s'a băgat înște voi zizania, vă certați pentru norocul neașteptat ce v'a ajuns. Acum numai să bagă de samă că școala fiind a bisericii gr-orientale, prin ajutarea zidirii ei din norocul întregii comune, s'ar băga în zidurile ei și părți de-ale fraților gr-catolici, — și de aceea, haid pe harță! Că oare iertat ar fi să între și cîteva cărămizi din partea de noroc a greco-catolicilor, în zidirea greco-orientalilor? Și par'că nimenea nu mai vede în Vaidei, decît uniți și neuniți, iar Români nu mai vede nimenea acolo și mai ales aceea nu vrea nimeni s'o vadă, că acolo-s toți Români, și școala e a tuturor, așa a neuniților, ca și a uniților, — că copiii tuturor a crescut acolo și învață carte românească, — chiar și dacă zidurile mute, să țin, după cartea funduară, numai de o biserică, de cea mai număroasă în comună.

Rău faceți, fraților din Vaidei, cînd vă dezbinați acum pe aceea, că sunteți uniți ori orientali! Precum la alte mișcări românești, v'am văzut mergînd braț la braț, trup lângă trup, ca frați înțelepți, și nedespărțiți, așa ar trebui să vă vedem și acum: lăpădînd dela voi ori-ce patimă și pizmă de confesiune, și luptînd cu bărbăție pentru înălțarea școlii voastre, care ori e unită ori orientală, e românească! Și cînd știți ce primejdie vă paște: de a vă trezi, că bucurîndu-se de neînțelegerea voastră, ca mîne o să pășească la mijloc comitatul și-o să zică: vi-a dat răgaz să faceți, v'ați arătat neputincioși și neînțe-

legători — acum vin și fac cu școala comunală ori de stat, din care limba voastră românească va fi izgonită cu biciul, — cînd știți voi, fraților, că primejdia asta vă paște: Mai puteți voi încă să vă sfîrșiți între voi și să vă codiți a vota la budgetul comunei, banii de lipsă pentru zidirea școlii celei nouă?

Vă conjurăm și vă rugăm cu inimă plină de cea mai mare îngrijire: Nu vă luați după cei-ce alfel vă sfătuesc, că aceia la rău vă povățuesc!

Unii zic să nu dați banii aceia — deși i-ați făgăduiți — pentru școală, ci să rămîna la comună pentru te miri ce trebuințe sătești, pentru cîștigare de mai multă și mai bună pășune comunală, ori altceva. Adecă, mă rog, să luați hrana sufletească românească dela gura copiilor vostri, și s'o dați viteilor că e mai bine.

Așa vă sfătuesc cei-ce întru aceasta vă îndeamnă!

Alții zic: Din acești bani să cade o parte greco-orientalilor pentru scopul școalei, alta s'ar cădea greco-catolicilor pentru scopuri școlare. Bine, asta e cu drept. Dar dacă greco-catolicii n'au școală și copiii lor încă să cresc în aceeași școală cu cei gr-orientali, de ce nu s'ar zice; Cînd să ajută școala asta a gr-orientalilor, să ajută prin aceea și a noastră a greco-catolicilor, că și noi de asta nu loloșim? Prin urmare lucru înțelept numai așa ar face greco-catolicii, dacă cu drag ar vota și ei pentru școala asta de obște, — cel mult ar putea zice: Pe noua zidire să ne dați drept să ne întabulăm și noi cu o atîta parte, cît să face socoata, că din acei bani dați dela comună, ar fi parte greco-catolică! Cu a 5^a ori a 6^a parte. Așa că, până e școala așa a tuturor, să nu fie val pentru ea, dar cînd ar ajunge odată, pe vremuri, Dumnezeu știe de ce, la vînzare, atunci greco-catolicii să-și capete afară partea de avere ce acum să birgă în aceste ziduri de obște.

Sau dacă amestec de avere în acest fel nu voesc să facă, — atunci caute cheia de împărțire a părții de bani. Greco-catolicii sunt cam a 6-a parte cît greco-orientalii. Lor să li-se dea din banii aceia a 6-a parte afară, ca să-i folosească tot pentru scopuri școlare, iar restul să dă gr-orientalilor să-și zidească școala.

Ba, ca pacea să fie cît mai ușor de făcut (după-ce greutățile să fac din partea greco-catolică care crede că ar leși scurtată în dreptul seu bănesc), frații gr-orientali facă pentru frații lor gr-cat. parte chiar mai bună decît li-să cade, și de-li-o, numai să fie apoi înțelegere deplină. De li-să cade lor, după numărul sufletelor, a 6-a parte din banii veniți prin noroc, de-le a 5-a parte, așadar mai bine decum s'ar cădea, să fie și ei de tot bine ajutoși și mulțumiți. Că «mai bună o pace strîmbă decît o judecată dreaptă...»

Ridicați-vă fraților din Vaidei peste patimi, peste uri, peste suferințe omenesti! Aveți grijă, că vă jucați cu bunul vostru nume de Români, și de veți face un pas cuminte, lauda neamului vă va coperi, iar de unde nu, cu lacrimi în ochi va plinge asupra jalei adevăr, că: nu au Români, noștri minte și inimă, ci-'s niște oameni vrednici de bătaia sorții și alui Dzeu, că nici acolo unde pot, ei nu-și știu apăra binele lor, ci îl lapădă în chip prostesc în tină!

— După hotărîrea ce veți fi adus, dacă ea va fi nenorocitoare pentru școala română din Vaidei, vom reveni asupra acestui lucru și vom arăta criminalele intrigi ce să fac acolo contra ei!

Minunatul gaz dela Șarmaș.

La Șarmașul-mic lumea privește de o vreme, ca la o minune ce s'a ivit neașteptată între noi: E vorbă de izvorul de gazuri (aburi) de care s'a scris și în numărul trecut al „Tovărășiei”, și despre cari dăm aci încă unele amănunte pentru cetitorii noștri.

Iaca de ce e vorba:

Fibirul dela Șarmașul mare avînd ceva moșie în hotarul comunei Șarmașul-mic, a cercat să-și facă o fîntînă în cîmp. Cum e aci șesul (pusta) Ardealului, locul e cam lipsit de apă, și omul a trebuit să sape foarte adînc doar găsește izvor. A săpat 10 metri, n'a dat de apă, a săpat 20 metri (fîntînă grozav de adînd!) și tot n'a dat de apă. A mers mai adînd! Cînd era pe la 30 metri, iaca o minune: în loc să izvorască din pămînt apă, țîșnește de-odată un lucru ne-mai văzut pe la noi: un sul de gazuri ce să avîrî în sus cu putere grozavă, ca cea a prafului de pușcă ce ia foc și țîșnește prin gura puștii! Gazurile din fundul fîntînii au omorît pe cei 2 bieți lucrători, iar cei din afară să speriasă ca de lucru necurat, că s'a desfundat pămîntul și ies duhuri rele din el, sau ce păcate?! Că veneau gazurile, veneau, veneau, ca aburii prin fluera dela fluerele fabricelor ori a trenurilor, țîind asurzitor, de nu le mai puteai sta pe-aproape!

Au fost chemați învățați ca să cerceteze și să spună că ce-i aci? Învățații spun următoarele:

Gazurile astea sunt același lucru ce să vede în America în multe locuri: Gazuri adunate și înabuzite-n pămînt prin mii și mii de ani, cari dînd de-o răsuflătoare, ies prin ea, ca prin o țeve, cu putere mare. În America au descoperit demult astfel de izvoare de gazuri subpămîntene și le-au prins în țev, și au pus în jur fabrici, și ele cu puterea lor, mână mii de fabrici, — fără să le mai trebuiască căzane arzătoare de cărbuni ori de lemnei, că au puterea minătoare de cînstela dela Dzeu, dată în aceste gazuri!

De aceea sunt așa de ieftine lucrurile din fabricile Americane, că în tare multe din ele mașinile sunt mînate așa cu gaz de acesta, ce nu le cere cheltuială! — Nu fie unde să află însă gazuri de acestea, ci numai acolo unde pe vremuri au fost păduri uriașe ce au tot căzut, nefolosite de nime și s'au grămădit și au putrezit (ca finul în clae) și din putrezirea ori „arderea” lor așa în grămadă, s'au format acolo în sinul pămîntului prin mii și mii de ani gazuri cari n'au avut pe unde eși afară, — și cînd au găsit o răsuflătoare, apoi ies pe-acolo ca din pușcă, și omul isteț poate folosi admirabil puterea lor!

Așa să vede că e și aci. Ardealul nostru muntos și păduros încă o fi avînd îngropat în sinul pămîntului păduri de veacuri cari au produs gazuri, și de un astfel de loc s'a dat aci din întîmplare.

La Șarmaș au pus coperiș pe fîntînă și gazul îl lasă să iasa prin o țeve groasă. Și iese așa de tare și cu atîta putere, că șueră mai tare ca fluerele dela 10 fabrici de-odată! Peste 2 hotare auzi vijlîtul lui asurzitor! Ci-că are putere de mîna mașini cît ar putea mîna 3 mii de cai.

Statul a pus monopol (drept singur de folosință) peste acest gaz și îl va folosi pentru purtarea mașinilor în fel și fel de fabrici ce să vor face în jurul izvorului cum și în orașele vecine.

Era vorbă să conducă tot gazul prin țevi uriașe până la Pesta, că atîta e, că ar putea purta toate fabricile și mașinile din tot orașul. Ba și mai mult.

Proprietarii ardeleni (unguri) s'au intrunit în la Cluj și au cerut guvernului să lase acest dar a lui Dzeu aci în Ardeal, să se desvoalte fabricile și meseriile în jurul lor aici în Ardeal, căci alături de fabrici să întărește și... maghiarizarea!

Adecă și acest dar al lui Dzeu ei vor să-și folosească pentru stringerea de gît a Românilor... Dar Dzeu e sus, și poate întoarce să fie de de bine și pentru noi Români.

Ci-că 70—80 ani să va găsi destul gaz. Abia în atîta vreme să poate ca să nu mai aibă putere și să nu mai fie de folos.

Prăbușire în Vezuv.

Știri din orașul Portici (din Italia) spun, că zilele trecute s'a petrecut acolo un lucru tare interesant: Vîrfurile Vezuvului, a acestei uriașe guri de foc prin care răsuflă pămîntul, — au început a să prăbuși în lăuntru vulcanului cu zgomot mare și ridicînd după sine uriașe suluri de fum și cenușel.

Să știe că întreg muntele Vezuv (aproape de orașul Neapol) e crescut prin lava (zgura) cea aruncată prin gura asta a pămîntului. Lava în căderea ei, a făcut să crească

ca o cunună uriașă muntele în jurul gurii de foc. Pe dinafară e coastă de munte, iar în lăuntru prăpastie ca pân' la iad!

O lătore de asta de munte din jurul gurii de foc, s'a frînt și a căzut prăbușindu-să în lăuntru vulcanului. Ci-că pe depărtare de 300 metri s'a rupt gura muntelui, — așa că azi el pare mult mai mic ca mai înainte. În zilele următoare prăbușirei, cădeau încă stînci de pe părății din lăuntru a craterului, roscolînd și ele noi și noi nori de fum.

Pe coastele muntelui să duce tren pe roate cu dinți, pentru lumina ce vrea să meargă spre vîrfurile Vezuvului să-și vadă uriașă gură aruncătoare de foc. Acolo sus este o stație. Părății stației au crepat cînd s'a întîmplat prăbușirea, căci s'a cutremurat tot muntele împrejur.

Trenul tocmai ducea un rînd de călători spre vîrfurile Vezuvului, cînd s'a simțit cutremurul și a urmat ruperea și căderea părătelui de munte în gura Vulcanului. Îndată a stat trenul pe loc și n'a mers mai departe, — căci altfel ușor putea ajunge în vre-o nenorocire feroasă.

Alegere de preot în Folt.

În comuna Folt (tractul Geoagiu-lui-de-jos, dela Orăștie peste Murăș), era de mulți ani fără de paroch.

Nainte cu acuși doi ani a ales de paroch al său pe tinerul Romul Săbău, cleric absolut, de acolo din comună. Pentru cuvinte neatîrnătoare de dsa, tinerul Săbău nu și-a ocupat postul și a lăsat să se publice nou concurs.

La noul concurs au concurat 3 candidați de preoție. Dumineca trecută a avut loc alegerea, condusă de dl protopop Ioan Popovici din Geoagiu. Alegerea a decurs în bună rînduială. Poporul s'a grupat pe lîngă doi din candidați. Sfirșitul a fost, că dl *Emanuil Simce*, cleric absolut de Sibiu, tiner cu calificare deplină, a intrunit majoritatea voturilor și a fost declarat ales, — rămînd să urmeze și întărirea conzistorului.

Frații noștri Români din Folt, să aștepte cu pace și hotărîrea conzistorului. Și dacă și aceea va fi de un glas cu a celor mai mulți din votanți, — să primească cu bine pe alesul lor, care e un om pătînic și blînd, cu care vor putea trăi toți în cea mai bună înțelegere.

Minunile științei

Știri cu telegrafal după baloane prin văzduhuri! Până cînd mulțimea oamenilor de rînd să zbate, dînd din mîni și din picioare în lupta pentru ziua de azi, oameni cu multă minte, și cu învîțătură și mai multă, luptă ca

să zfle fel de fel de unelte (aparate) să facă viața lor și a tuturor, tot mai ușoară și mai desăvîrșită, mai plăcută.

Să știe că s'a aflat un fel de telegrafie fără sîrmă, (fără drot) cu care poți trimite vești și la sute de kilometri numai cu ajutorul undelor electrice din aer. Se cruță în chipul acesta atîta sîrmă și atîta lucru cu așezarea stîlpilor de telegraf.

Dar acum iese ceva nou la iveală! Cu ajutorul acestui fel de telegrafie, să poate telegrafa și în sus, prin văzduhuri, dîndu-ne prin asta puțință a ne înțelege de aici de jos cu zburătorii de de-a-supra noastră.

În zilele trecute s'au făcut încercări de acest fel în Frankfurt și s'au trimis vești cu ajutorul telegrafului fără sîrmă după balonul Tillie, care la înălțime de 600 metri și la 50 kilometri depărtare de Frankfurt, a prins încă bine știrile ce i-s'au dat prin telegrafia fără drot!

„Libertatea”

de acum pân' la capătul anului

fiindcă două luni, Ianuar și Februar (calend. vechiu) au trecut, — o trimitem, cu toate adausele sale, celor ce vor a o abona, pentru

numai 5 cor!

Acești abonați însă nu au drept a cere să le meargă și numerii de mai înainte.

Răspîndiți aceste foi în popor, — căci lucrați prin astă la cea mai sănătoasă întărire și bună îndrumare a sufletului fraților noștri țărani!

CONVOCARE.

Onorații membri ai „Reuniunii rom. de înmormîntare din Orăștie” sunt prin aceasta invitați, în înțelesul §-lui 14 litera f) din statute, a participa la

a XIV-a adunare gen. ordinară

a Reuniunii, care să va ținea *Duminecă, în 13/26 Martie 1911*, în o sală a școlii gr.-or. române din loc, îndată după eșirea din biserică.

La ordinea zilei:

Agendele prescrise de statute:

Raportul comitetului asupra anului de gestiune 1910;

Raportul cassarului despre starea averii Reuniunii;

Eventuale propuneri, înștiințate la vreme, după statute.

Orăștie, la 12 Martie n. 1911.

(103) 1—2

Nicolae Trif.
președinte.

Ioan Moța,
secretar.

Buni credincioși.

E foarte frumos faptul, că bunii nostri Români, nici după ce s'au depărtează în țări așa streine, ca America, nu-și uită de frații lor rămași acasă și mai ales de lipsurile lor, nici de așezămintele lor culturale naționale. Ba tocmai fiindcă ei înșiși din mijlocul acestor lipsuri au plecat și le cunosc amarul, — nu odată inima lor să înduioșează și îi îndeamnă să-și deschiză mâinile întru ajutorarea aceluia.

Aproape nu trece lună de zile, ca să nu cetim, că ba colo, ba dincolo, a venit ajutor mai unei biserici, mai unei școli, mai gimnaziului din Brad, o sumă frumoasă de bani dela frații duși în America.

Mai nou ni-să face cunoscut, că bunul Român *Vasile Comloșan*, de fel din Bănat, aflător în America, însuflețit pentru norocul Episcopiei române gr.-or. de Caransebeș de a-și fi căpătat un păstor de toți iubit și de a cărui păstorie să leagă așa de frumoase nădejdi, și văzînd lipsa de fonduri de care eparchia suferă, dar mai ales văzînd pilda Preasfințitului Arhiepiscop de a dăruia cu mîna largă pentru înființarea Fondului cultural și al altor fonduri tare de lipsă, — a pornit și dînsul adunare de daruri (colectă) printre Români din America întru ajutorarea episcopiei dela Caransebeș, care pornește pe calea unui vădit nou avînt.

Și a adunat vrednicul Român dela 163 de frați buni credincioși din America, anume din West-Homestead, Pa., unde au frații nostri Societatea lor românească „Vulturul“, apoi din Buttler, Pa., din Verona, Pa., din Universal, Pa., aci din cîte-va locuri din apropiere, de tot 71 dolari, sau 355 coroane, pe care le-au trimis Episcopiei dela Caransebeș să le alăture, ca prinos evlavios dăruit de ei, la unul din fondurile cu frumoasă menire a eparchiei.

Cînd facem aci pomenire de cinstitul dar al credincioșilor din numitele orașe americane, — aducem laudă lor tuturor și îndeosebi bunului român *Vasile Comloșan*, care a pus la cale adunarea de ajutorare. Dzeu să le răsplătească cu bine tuturora, că așa frumos își aduc aminte de trebu-

ințele de acasă ale bisericii lor și a altor așezăminte în slujba cultului, luminării neamului.

Lista cu numele tuturor dăruitorilor să va publica în foaia oficială a diecezei dela Caransebeș, care să va trimite și în orașele de unde s'au adunat darurile, ca dare de samă și mulțumită.

Amănunte interesante din felul de traiu al Măestății Sale.

Cum să supune muncii. — Unde locuiește mai bucuros. — Cine-i mai poruncește și Impăratului.

Correspondentul din Viena al unei foi din Pesta, scrie în un număr mai nou al acesteia mai multe amănunte din felul de traiu al bătrînului nostru Impărat și Rege. Iată unele din acestea:

Măestatea Sa petrece în timpul din urmă, — mai ales dela moartea Impărătesei Elisabeta, — mai mult în castelul (palatul) seu de vară din Schönbrunn, lângă Viena, decît în Burg-ul din inima orașului Viena. Că și are acel castel o așezare minunată, în un loc deschis, cu o admirabilă privire spre Răsărit, așternîndu-să nainte de un strălucit parc, și straturi de flori alese și așa cu măiestrie așezate, că e curat raiu!

De Viena să ține și Schönbrunn-ul, castelul de pe timpul Mariei Terezia (1740—1780), împodobit frumos și aranjat pe dinlăuntru după moda mai veche de pe atunci. Măestatea Sa aici să simte mai bine și decît în „Burg“. În Schönbrunn doarme, și în fiecare dimineață face cîte-o plimbare bună prin alea castelului. Cînd să apropie sciasuri, ca un funcționar (slujbaș) acurat, el pleacă cu trăsura regală la palatul împărătesc din Viena (Burg) să pună la cale treburile Impărăției. În totdeauna merge însoțit de adjutantul său, contele Paar, un prieten din copilărie a Impăratului. Din trăsura privește trecătorii și-i face o deosebită plăcere cum aceștia îi dau binețe. Le mulțumește la toți și dacă vre-unul mai de seamă trece fără ca să-și ridice pălăria, îl bagă de samă. S'a întâmplat într'un rînd că un General al său a trecut pe stradă îmbrăcat în civil și nu l'a salutat pe Domnitor, că gîndea că de bunăsamă nu-l cunoaște! Dar Măestatea Sa s'a întors spre adjutant și i-a zis: „Pe domnul acela mi-se pare că-l cunosc, nu-i Generalul B? „Adjutantula căutat să ducă vorba într'alta parte, că-i era teamă, că generalul o să-și audă vre-o două, dar înzadar, că așa a fost. Generalul și-a auzit vre o cîteva dela Măestatea Sa, căruia mai ales asta nu i place, cu soldații săi să se îmbrace în civil.

În lunile de iarnă, Burgul e mai vesel, ca altădată. Atunci vine la Măestatea Sa pe omenie fata sa mai mică: Maria Valeria, cu cei nouă copii ai ei și cu bărbatul. Impăratul își iubește foarte mult

nepoții, și mai ales pe cel mai mic.

Cu cîți-va ani mai înainte pe acesta îl luase într'un rînd în grija sa. Maria Valeria să îmbolnăvise și la sfatul medicului trebuia să plece în țările mai calde de miazăzi, c. ea nu prea mergea cu dragă voie, căci avea copil încă prea mic, abia pornea a umbla. Atzînd de asta, Măestatea Sa i-a făgăduit că va îngriji însuși de nepoțel, să meargă numai cu sufletul liniștit. Și s'a ținut de cuvînt. În fiecare zi cerceta de cîte-ori pe nepoțelul său și trimitea despre starea lui vești fiicei sale Maria Valeria. S'a fotografat apoi cu el în brață și a făcut o nespuse de mare bucurie tuturor.

Nu arare ori merge bătrînul împărat cu nepoții și la circ, unde în cazuri de acestea să dau reprezentării extraordinare.

Nepoții săi, copiii Mariei Valeria, peste zi să joacă de regulă în grădina publică numită: Volksgarten din apropierea Burgului și în apropierea lor nu e de regulă decît un singur servitor. Copiii din familia regală să amestecă bucurii, cu alți copii din grădina și să întimplă une-ori că să iau la păruială cu băieții de sama lor. Bătrînul lor moș privește acestea din fereastră și-i face deosebită plăcere.

Cine i poruncitor și peste Măestatea Sa? Medicul său de Curte. Acesta dacă vede dimineața timp umed, rece, care poate bolnăvi, — oprește Măestății Sale a ieși la plimbarea obicinuită prin parcul (aleea) din Schönbrunn. Și Măestatea Sa să supune și să plimbă numai în ambitul (gangul) de sticlă al palatului. Dar ca să-și vadă de lucru în cancelariile Burgului, să duce pe ori-ce vreme, ori frumoasă ori urfă, ori rece ori caldă!

Pretini din copilărie Măestatea Sa abia mai are. Doar pe Ioan, Regele Saxoniei și pe Marele duce de Toscana, — încolo toți i-au murit. De aceștia să bucură mult cînd poate să-i mai întîlnească, mai ales vara pe la ceva băi.

Aceasta e viața încăruntitului nostru Monarch, care acum vede a 81-a primăvară, încă în bună sănătate. Nici un alt domnitor al Monarchiei n'a fost hărăzit dela soarte ca să poarte pe cap Coroana vreme atît de îndelungată, și rar mai fi-vor și alții înainte.

Puiul mai ocoș decît cloșca.

Brad, Martie 1911.

Cetînd așanumitele „constatări din Zarand“ a tinărului și prea modestului domn Mihăițiu din Băița, vedem, că, poate tocmai fiind prea tinăr, nu cunoaște cuvintele de aur ale poetului Goga:

„Mulțumită ziarelor și metodei lor obicinuite de a prezenta publicității, fapte și vorbe de-ale diferiților bărbați, am avut totdeauna și ne mîndrim a avea și astăzi un număr considerabil de „fruntași“, în jurul cărora circulă adevărate

legende. Unora li-să dau cele mai strălucite epitețe, despre alții să șoptesc minuri, iar pe cîți-va-i înfilnești chiar în poezie, încunjurați de aureola martirajului. Politiciani, a căror singură calitate e limbuția, trec de cugetători geniali, iar bogătașii cu fama spiritelor alese“ („Țara noastră“ Nr. 23 — 1908)

De doi ani de zile, de cînd s'au rostit cu atîta putere aceste adevăruri, s'a purces o adevărată revoluție în spiritul public la noi și totuși tinărul „rigorosant“ plutește în vraja admirației față de un „fruntaș“ tipic. Mai mult: pilda „fruntașului“ Opișa a prins la puil de fruntaș, care e d. N. Mihăițiu.

Căci pe aceeaș scară, pe care s'a ridicat odinioară fruntașul, să cocotează acum și ucenicul. Luați, rogu-vă, colecția gazetelor noastre, dar mai ales a încăpătorului „Telegraf“ dela 1890 încoaci, și, vă asigur, că nu veți găsi an, în care să nu să fi strecurat cel puțin 12 corespondențe din Zarand, cu felurite „constatări“, fraze bombastice și vorbărie goală, — toate ale lui Dr. Opișa. În aceste „corespondențe“ ce să trata? — „Idealismul“ și „Insuflețirea“ dela cutare comitet parochial, ori sincd protopopesc, de unde transpira, că „idealistul“ cel mare e secretarul Dr. Opișa. Pentru a cîștiga oameni, i-se mai aduceau cîte-va laude și dlui președinte și cîtor-va „zărăndeni valoroși“.

În lumea noastră neorientată și naivă, ce mai trebuia până la „fama spiritelor alese“? O doză bună de îndrăzneală, un aer bine-prefăcut de blîndețe și o limbuție ca aceasta: „Am venit să vă spun, să vă iubiți limba și cartea românească“...

De cumva te mai rătăceai sara, cît de tîrziu pe lângă gimnaziu și vedeai lumină acolo, ah! atunci erai deplin liniștit, acolo marele bărbat Opișa, punea soartea neamului la cale.

Băgați bine de samă, aceeași modestie la vorbă și aceeași blîndețe... și la ucenic: A cetit cu „răbdare mare“, articolele despre reuniunea din Brad, așteptînd să se gate odată, pentru ca să facă mărturisirea: „Din popor m'am născut și sufletul meu nu poate fi decît o baterie (?) la fel cu aceea din peptul și creurul milionelor poporului român, — ceriul... ș. c. l. „Nu critic... dar la Brad e comedie, putreziciune (fragezime) (?), lipsă de cultură veche, temeinică“ (care, tu, naiv cetitor, poți ști, că mie „rigorosantului“... nu-mi lipsește). „Judecînd din punct de vedere „politico-național“ și politic mai înalt... (Adio, biet cetitor al „Libertății“, tu nu te poți urca așa sus, — dar așteaptă numai, până va găta școala puil de fruntaș, te va ridica el și pe tine...) „Mijloc pentru dezvoltarea mîndriei naționale e satira față de străini, .. drept aceea dle Haralamb Călămar, schimbă-ți „Bobîrnacii“, să fie mai populari...“ „Despărțămîntul „Asociațiunii“ ar fi trebuit să facă asta și ceia“. „Nu știe inteligența română din Brad cum să-și facă casina română?“ — Simplu de tot: un hotel, toate gazetele, revistele, aranjamentul și-i gata“.

„Nu caut a apăra sau măgul pe Dr. Opișa“ — (nici nu-i mai zice: domnul Dr. Opișa, atît de aproape să simte de măiestru), „dar duce cu sine în prăpastie și popor mult, căci are mare popularitate, umblînd mult și cutreerînd sate totdeauna, cînd era vorba de a să

pune ceva bun la cale". (??) Intra tipul pe neașteptate în biserici și numai te pomeneai: „Am venit să vă spun să vă iubiți limba“, etc. „Singurul său păcat a fost prea marea stricteță față de colegii sei atinși în ambiția, ba în demnitatea lor“. „De aci neînțelegerile și pînă la conzistor și urmările — iată-le“.

(Adecă tot ce s'a scris acum despre zbciumările lui Opreșca cu reuniunea, sunt numai urmările stricteței lui ca director...)

Și dă-i înainte cu „farul de lumină, de cultură din Brad“, cu „fenomene, ce nu înțelege“ cu slaturile dela masă, pe 4 coloane de gazetă, limpezi, ca și apele Foandresului din Băița.

„Modestia“ și vorbăria aceasta ne reamintește tipul de fericită poezie a unui învățător pensionat din Băița, care nu scăpa nici un prilej de a și spune înțelepciunea.. și tare ne temem că și dl „rigorozant“ va ajunge la reputația românească a aceluia.

Pentru luminarea cetitorilor să restabilim faptele. Dl V. C. Osavadă dela „Tovărășia“ și dl C. Pop dela „Revista Economică“ nu vor fi fost atinși în „ambitiia“, ba „dignitatea“ lor, și totuși revistele acestea au combătut mai temeinic pornirea lui Opreșca.

Cît despre munca pozitivă a dlui Opreșca prin satele din Zarand, aceasta e cu totul necunoscută până la descoperirea mai nouă. Prelegeri și conferințe pentru mulțime numai în cadrele „Asociațiunii“ s'au ținut și noi, cari, har dlui, știm viața acestui despărțămînt, nu cunoaștem decât o singură greșelă a dlui Opreșca: „Despre Asociațiune“, unde zice că „femeia română e bună și de rugă și de fugă“.

După-ce a obosit la culme cu cetera ei pe ascultătorii din Baia de Criș și Halmagiu în două conferințe a părăsit-o singur, primind alta mai simplă și cu înțeles. Alte prelegeri pe sate a dlui Opreșca sunt absolut necunoscute. Doar vre un toast cu „tata Traian“, „pentru a noastră fericire“ ș. c. l. la adunarea anuală a „Aștrui“ nu însemnează a pune un „lucru mare și bun“ la cale. Dar munca-i nefolositoare în sinul despărțămîntului, — cum a fost luarea la sine a cheii dela școala populară din Brad, ca să nu putem ținea școala cu analfabeții etc. etc. e un capitol din viața acestui fruntaș și nu vor putea fi învinuiți cu „atingere în ambiție“ domnii din comitetul central din Sibiu, cînd l-au îndrumat să urmeze regulamentul. Publicațiunile „Asociațiunii“ stau la îndemână ori-cui, de acolo să vede, cum stăm cu eșirile pe sate „zi și noapte“ ale cuiva.

Nu „strictețea“ i-a adus lui Opreșca căderea dela gimnaziu. Un întreg corp profesoral din 7 profesori, un consistor cu Metropolitul în frunte, membrii consistorului din Arad: dnii R. Ciorogariu, și Dr. N. Oncu, — doar vor fi știut mai bine judeca isprăvile dlui Opreșca.

Ucenicul așa bine-i informat în cît nu știe că dela casina din Brad toți Românii s'au retras, numai măies-

trul său a dat o scrisoare la conducerea casinei, că el rămâne membru și nu ține cu ceilalți Români, cari nu știu ce fac... Isprăvile mai nouă, ce le face Opreșca la școală, zilnic, cu aducerea jandarmăriei pe la casele profesorilor și la gimnaziu după arme etc., și cari sunt actul din urmă al piezei, n'or fi tot prea marea stricteță, — căci acum nu mai e director.

Pentru a vedea „popularitatea“ dlui Opreșca iată o întâmplare mai nouă: Duminecă sara după Sf. Ioan, anul acesta corul clericilor din Sibiu, hotărîse a cînta și la sătenii din Țerătel. Dlui Opreșca, — care, ca fruntaș ce să respectă, își luase dreptul de patron al tinerilor... — ce-i trece prin cap: în minutul din urmă, cînd oamenii așteptau cu nerăbdare, năvălește în sală și le strigă, ce așteptați voi aici? Să vie „teologii“ la voi, între oameni beți? Asta n-o fi! Și fuga la Brad, sara pe la 8 ore. Cu același aer deseparat să răstește clericilor: „Acolo n'aveți ce căuta! Dacă mergeți, numai vă compromiteți dacă mergeți. Și de nu mă ascultați, telegrafice Vă arăt Metropolitului și cu jandarmii vă duceți din Brad.“

Tinerii, deși infrigați, la stăruința citor va oameni de bine, s'au dus. Au fost ascultați cu adevărată evlavie și a fost una din cele mai cinstite petreceri de popor. La oarele 11 noaptea dl Dr. Opreșca a fost văzut intrînd la jandarmăria din Brad, pe la 12 ore cei din Țerătel să pomenească deodată cu 4 jandarmi, cari chiamă pe preotul Bogdan și-i spun, că s'a făcut arătare, că aici să vor petrece lucruri mari și au îndrumare să iee măsuri de pază. Preotul i-a liniștit și spre mai mare siguranță i-a poțtit să stea în o odaie de o parte până la urmă. Nu s'a întimplat absolut nimic.

Să poțtiască apoi ori-care ucenic de fruntași în Cebea, satul dlui Opreșca, să întrebe poporul de cărbunii de piatră... Va vedea cum stăm cu „popularitatea“ pe aceste meleaguri. Ucenicul vorbește de cîte în scare și lună și „membria“ sa la Reuniune o incurcă de-a binele: „nu mă scuz ca un fricos, de ce m'am lăsat prins în mreaja acelor oameni, unde „să duce poporul în prăpastie“, „pe calea perzării“, dar rămîn „jurisconzult“ și voi arăta eu cît de mult voi lucra pentru — popor“.

Ei, apoi să vă fie de bine, ilustră tovarășiel! Doar tot cu de acestea să bate pe pept și fruntașul Opreșca numai cît nu recunoaște „prăpastia“ și „perzarea“, de care scrie ucenicul. Dar nu în zadar o spune Românul:

„Puiul e mai ocoș decît cloșca“.

Correspondentul.

Ps. Dl N. Mihut să iscălește „rigorozant în drept“ și să supără că i-s'a zis „iurist de a. I.“ Indreptăm: dl Mihut a terminat gimnaziul în a. 1908 și acum poate fi înscris la drepturi pe a. III. — Mai de mult erau rigorozanți, numai cei, cari aveau cel puțin absolut de universitate. Acum să vor fi schimbat vremile... și deci indreptăm greșala. Coresp.

NOUȚĂȚI

† Dr. Petru Șpan. Din Sibiu ne soșește trista veste, că Dr. P. Șpan, profesor seminarial în Sibiu, unul dintre profesorii mai zeloși și mai conștiențioși ce avem, — a răposat pe neașteptate în 14 Martie n. Zelul și buna sa inimă pentru tot ce e românesc, și-o arată nu numai în școală, ci și prin muncă suflătoare în afară de școală, ca redactor al unei foi școlare, în care propoveduia cele mai înaintate teorii ale științei pedagogice (de învățare a tinerimei), precum și prin articli de bine obștesc prin alte foi.

Insași moartea l'a găsit în plină muncă. De-o dată cu Necrologul (înștiințarea de moarte), ne-a scsit și cel mai nou număr al revistei sale școlare „Vatra școlară“ pe care a avut răgaz s'o îngrigescă și pe cînd ea pleca să ducă învățăturile ei bune cetitorilor săi, pleca și sufletul lui bun spre alte lumi mai liniștite și pentru zbciumata lui viață. — Era în vîrstă de 51 ani, profesor de 19 ani. De naștere din Lupșa, în Munții-Apuseni.

Dzeu să-l odihnească cu aleșii săi.

Impăratul Germaniei la Viena. Wilhelm, Impăratul Germaniei va cerceta în 24 Martie pe Maiestatea sa la Viena. Impăratul Germaniei în fiecare an cam face o vizită de această Impăratului nostru și de aceea treaba asta acum nu prea miră cercurile diplomatice. Wilhelm de data asta va veni la Viena în 24 Martie dimineața și sara va pleca mai departe spre inzuța Coriu (în apropierea Grecici) unde va petrece cîtva timp cu familia sa.

Cutremur de pământ s'a simțit la Bălgrad, capitala Sârbiei. Cutremurul s'a întimplat la cam 400 kilometri depărtare de oraș, și s'a simțit și în altă localitate, în Ristovăț, unde de 3 ori s'a zguduit pămîntul, rupîndu-se mai multe case. Mai puternic a fost cutremurul al 3 lea, care a ținut cam 15 secunde și a dărâmat mai multe case.

Ciuma. Vestile mai noue sunt liniștitoare. Din Carbin să scrie, că acolo în zilele din urmă n'a mai murit nimenea de ciumă. Pe semne Dumnezeu vrea să întoarcă dela oameni această pacoste grosnică.

O război strajnică. Din Londra să dă de știre despre o frumoasă război a femeilor din orașul Lexint. În acest oraș veniseră două femei frumoase din Cincinnati (America) și, ușuratec dela fire, americane nu glumă, ele în scurtă vreme înbuniră pe aproape toți bărbații din oraș! Celelalte femei nu mai aveau zi bună cu bărbații lor, și pretutindeni era numai ceartă în vetrele familiare, certe pentru cele două femei frumoase, cari suceau capul bărbaților prin purtarea lor cocheta. Când au văzut femeile casnice, că treaba se îngroașă pe zi ce merge, au ținut un sfat mare și au hotărît, ca să-și

răzbune asupra celor două femei, cari le-au nebunit soții. Și au făcut întocmai cum au hotărît. Au prins pe cele 2 femei flustrate, le-au scos ziua în amiază în piață, au sfășiat hainele de pe ele, le-au bătut cu nuiaua și le-au scos apoi din oraș desbrăcate de haine!

Studentii universitari — chelnări. În săptămîna trecută proprietara unui hotel din Keszthely (dincolo de Dunăre), dna Straus, a trimis la clubul studenților în drepturi o înștiințare, că e aplicată a primi vre-o 100 de studenți-iuristi aa chelnări în cafeneaua sa, pe lingă o plată de 200 coroane. Această înștiințare a făcut mare zarvă. Decanul studenților în drepturi luînd la cunoștință înștiințarea a spus, că așa ceva nu să șade unui student universitar, care azimine intră în cele mai înalte societăți și are nădejde să poarte ciucuri de aur la armată după anul de voluntariat. Lucrul însă n'a rămas intr'atîta, căci foile au luat și ele cunoștință despre treaba asta. „B. H.“ a scris un aprins articol de frunte împotriva Decanului și a părerilor lui, cari își aveau rostul acum 100 de ani, dar acum, cînd e *veacul muncii*, dau greș! Foia ungurească purcede de-a-colo, că a-ți cîștiga pînea de toate zilele prin muncă, nu e rușine, ci rușine e a nu munci, a suferi foame și a te da după fapte rele. Studenții univerzitari, pe cari îi privește mai de aproape treaba, au primit cu tinerească încredere, cu plăcere chiar, propunerea dnei Straus, și până acum s'au înștiințat, mai mult de o sută studenți universitari dela medicină, dela drepturi, dela filozofie și dela tehnică, ba chiar și profesori și ziaristi (scriitori la foi), ca să-i primească de chelnări.

Rochia-pantaloni face mereu zarvă. După orașele capitale, au urmat la rînd și orașe mai mici. Aici moda nouă n'a mai lăsat ceva din vederile strimte de mai înainte. În multe locuri rochia-pantaloni a început să placă. În Belgrad a fost dusă pe bină de renumita teatralistă Polac și publicul a aplaudat-o! Asemenea bine a fost primită rochia-pantaloni și în Eger oraș în Boemia, apoi în Drezda și în Laibach. În Cernăuț a fost huiduită.

În Pesta unii oameni nu s'au împăcat încă cu ea. O damă ce a ieșit zilele trecute pe stradă în rochie-pantaloni, a trebuit să urce în o trăsură și să fugă de lumea ce să imbulzea spre ea cu vorbe batjocoritoare.

Un sfat doamnelor: Fiindcă bărbații nu să pot încă împăca cu vederea rochiei pantaloni, iacă ce să faceți: Gătiți-vă deocamdată rochiile tot în forma veche, dar pe ele desemnați prin figuri forma rochiei-pantaloni, și le purtați așa o vreme; ochii bărbaților să vor deprinde cu noua arătare și apoi cînd le veți preface aievea în pantaloni, n'o să-i mai supere ca azi. Că zău.

Bani mulți
putem cruța dacă mergem și privim

Noutățile de primăvară
(97) 1-3 ale lui
Goldfischer Mano!

Am onoare a aduce la cunoștință onoratului public cumpărător din orașul Deva și ținutul ei, că m'am reintors din drumul meu de cumpărări și sunt în plăcuta poziție să pot servi cu alegere bogată ca în capitală, în halne de bărbați și de copii, precum și cu jachete de dame răspunzînd cele mai avanjate așteptări cu prețurile, cele mai ieftine.

O probă
convinge pe ori-cine!
Rog sprigiul onoratului public. Cu toată stima:
GOLDFISCHER MAMÓ,
în Deva, Rákoczi u. 1.

Măestru ferar

In Orăștie.

Am onoare a aduce la cunoștință onoratului public din loc și jur, că mi-am deschis

Atelier de ferărie

In ulița Romosului Nr. 1.

Am și *rotărie* în curtel Primesc tot felul de lucruri nouă, ca: *trăsuri, căruță, cară, pluguri, mașini de săpat, potcovituri, de cai și boi.* Primesc tot felul de reparaturi, *mașini de secerat, de cosit, de sămănat.* Pregătesc lucru bun și trainic, cu prețuri potrivite.

George Astăluș,

(80) 3-3 măestru ferar.
In Orăștie, Str. Romosului Nr. 1.

Casă de vânzare.

Casa Nr. 20 din strada bisericii noue, proprietatea subscrisului, e *de vânzare* din mână liberă.

Mai deaproape să se întrebe la:

Nicolae Susan

(91) 2-3 In str. Zăvoiu Nr. 27.

Localul de prăvălie

din fața școlii române din Orăștie (în care e azi prăvălia dlui Riebel), e *de închiriat* 2-3 dela 1 Octombrie 1911 încolo, împreună cu locuința de 2 odăi, cugă etc.

Informațiuni în aceeași curte la proprietarul caselor dl *I. Hollitzer.*

Casă cu crișmă de vânzare!

Subscrisul dau din mână liberă casele mele din Vaidei (I. Orăștie), aflătoare din 4 odăi, pivniță, pavilion pentru joc, șură nouă cu grajd, grădină, cătră stradă 2 odăi în care e crișmă și prăvălie. Abziec de licența de crișmă în favorul cumpărătorului. Doritorii a o cumpăra să se adreseze la:

Gavrila George (Carica)

(98) 1-3 Vajdej (p. Szászváros.)

Ospătărie.

In *Lugoș*, strada Făgetului Nr. 651, cu intravilan de circa 2 jughere catastrale, 2 sale mari pentru mușterii, 3 odăi de locuință, 2 bucătării, cămară, pivniță mare, 2 grajduri, un șopron mare pentru trăsuri și unul pentru lemne, și grădină mare cu loze oltoae de vie, — să vinde numai decât din mână liberă.

Ospătăria este cunoscută de zeci de ani sub numele „Ospătăria Bășășteanul“, și are cel mai bun renume.

A să adresa la proprietara:

Iosefina Muntean mărit. Crăciun

(107) 1-3 Lugoș, str. Alexandrovici Nr. 5.
Piața de lemne.

Doi învățăcei

primesc la moara mea cu benzin, dau cost, haine și cite 60 coroane la eșire, pe termen de trei ani.

Doritorii să scrie de loc la

Stan Badiță,

(106) 1-2 u. p. N.-Talmács proprietar de moară
(Szeben m.) In *Boțta.*

„Cassa de păstrare în Mercurea“, societate pe acții,

dă în chirie magazia de cereale din curtea casei institutului (mărimea: 20 m. lungime și 12 m. lățime) situată în piața Mercurei, dimpreună cu localul de prăvălie aparținător acesteia, pe timp de 3 ani, începând cu 1 Ianuarie a. c., pe lângă chirie anuală de minimum 800 coroane.

Ofertele au să se înainteze cel mai târziu până în 3 Martie a. c. (95) 1-2

„Cassa de păstrare în Mercurea“
societate pe acții
Szerdahely (Szeben m.)

In Orăștioara-de-jos

In drumul comitatului: Casele cu 3 odăi, cugă și ambit (gang) mare, din care două odăi de cătră drum unde să poate face și prăvălie, — avînd și șopru în curte și cocini, șură, grajd, pivniță și cămară tot supt un acoperiș, — apoi: grădină la casă și în capetul grădinii în ogrăzi, loc arător în mărime 600 □ stîngini; iar peste drum, în josul Morilor, în mărime de 800 □ stîngini, o parte de pădure cu drept de pășune și lemnărit și o viie —

Sunt de vânzare

din mână liberă!

A să adresa la:

Nicolae Dărămuș

(81) 3-3 Orăștioara-de-jos Nr. 35.
p. Szászváros.

Doi învățăcei

absolvenți de una sau 2 clase gimnaziale, cari posed limba germană sau maghiară, se primesc ca practicanți în prăvălie la

Petru I. Stireciu

(18) 5-5 comerciant în Săliște
(com. Sibiu).

Pari și pluguri!

Pari de 4-5 metri, pluguri Universale („Sack“) ușoare, să ari cu 2 vaci — pluguri Băcska — Vidotssack mic — cu grindei de frasin — din Oradea, garantez pentru mers ușor, — să capătă la subscrisul

(25) 5-6 Ioan Oprean.

în Cunța (Koncza, Alsó Feh. m.)

Anunț.

Cine dorește a cumpăra *vinars de prume*, neintors, (3 buți) 25 hectolitre, să se adreseze la

Savu Florea,

(108) 1-2 în Planul de Jos (Alsó-Plan)
per Szászsebes.

Una moară

mănată de apă, 18 HP putere, cu trei părechi petri și fereștrău, 18 jughere pămînt, cu mai multe edificii economice, să vinde, eventual să dă în arîndă pe 12 ani.

Cu stimă

(30) 5-5 Aurel Oprean

proprietar de moară în *Dobra*
(Hunyad Dobra, Hunyad m.)

Curs practic pentru umblarea cu motorul.

Prilegiu binevenit pentru poporul agricultor dornic de a ajunge în timp scurt la bunăstare!

Subscrisul reprezentant al Fabricii de mașini agricole S. Wagner din Sibiu, și în deosebi ca expert, cu pricepere în umblarea cu Motoarele mînate cu benzină ori cu oleiu crud, ale unei mari fabrici americane din „Chicago“ solide și practice, dar și cele mei estine ale timpului nostru, — aduc la cunoștință că am deschis la mine acasă *curs practic* de instrucție, pentru toți cei ce doresc a-și procura astfel de Motoare. Cine dorește a-și procura vre o garnitură (mașină) de îmblătit cu motor ori aplicat la moară ș. a, pentru încungjurarea de întîmplări rele, să învețe înli umblarea cu motorul, bine!

Subscrisul fac ori-ce fel de țiguri așa de bune ca însuși fabricantul. Scrișori în limba română.

Pentru motoare purtate cu benzină, răspund ca licența va ajunge de grabă la mîna cumpărătorului de mașină!

Vînzarea să face pe rate pe timp de 2-3-4 recolte (rodurile verei), ori cu bani gata, cînd le și vine mai ieftin. Subscrisul predau mașinele în seamă și cumpărătorul numai atunci va prelua o, dacă în urma mai multor probe să va dovedî de bună, altfel nu va fi obligat a o primi.

Atît pentru aceste mașini cit și pentru motoare, cea mai mare chezeșiel

Cei ce doresc mașini eminente și a fi scutiți de înșelătorii, adreseze-se cu încredere ori în scris ori în persoană!

BASILIU GLODEAN

preot reprezentant al firmei din Sibiu Sam. Wagner,
in Ardeu (Erdőfalva, p. Algyógy, Hunyad m.)

(100) 1-2

In Orăștie (Drumul țării) să află de vânzare din mână liberă o **Cafenea**

cu drept de circîmărit, constatătoare din 9 încăperi, pivniță, curte mare, fîntînă și șopru. *Invîrtire bună.*

Informații mai de-aproape dă administrația foii. (66) 3-3

VIN! Am circa 40 buți de vin, numai original ardelesc, și îl vînd, dela 60 litri în sus, cu 26 cruceri (52 fileri) litrul.

3-45 Hans Stephani, (63)

Hotel „Transsylvania“ Orăștie.

Coșnițe. 24 coșnițe, mărimea

rezerută, provăzute cu grătar și cu 30 rame, — să află de vânzare în Orăștie. Ieftine. Adresa la administrația foii. (105) 1-2

Moară de oleiu în Geoagiu!

Aduc la cunoștința onor. public, că mi-am arangeat o *moară de oleiu* de stors din semințe și pregătesc oleiu de mîncat, foarte bun.

Vama e numai atîta ca și la alte piue simple; de lucrat n'are nime nimic aci, și fiind provăzut cu mașinarie de mînat, — pot scoate acuși îndoit atît de mult oleiu din aceleași semințe!

Vama de pod peste Murăș o întorc!

Rugăm să dați vestea asta de folos în popor!

Sigismund Richard în Geoagiul-de-jos.

(82) 2-3

! De vânzare!

o casă cu prăvălie, cîrciumă, fabrică de apă gazoasă (sodă) și, limonadă și depozit de bere.

Ocaziune rară pentru doritorii de a cumpăra în Orăștie, sub un număr două case: *întîia:* cu prăvălie bine asortată cu tot felul de articlii de *specerie*, vînzare de beuturi în sticle și cu *păharul*, fabrică de apă gazoasă (sodă) și *limonadă*; a *doua* cu drept de *circîmărit* și *depozit de bere*, — la poziție bună!

Ambele case constau din 9 odăi spațioase, 2 pivniți, ghețar, magazin pentru bere, grajd, șură, grădină și curte mare!

SĂ PREDAU ÎNDATĂ!

Reflectanții să se adreseze la **Fábián Mór** în Orăștie
(Szászváros).

(44) -6

Doi învățăcei tipografi

să primesc la

„Tipografia Nouă“

din Orăștie.

„LIBRA“,

Insoțire de credit și ajutorare, Crișior!

Aviz!

Să aduce la cunoștință, că însoțirea economică și de ajutorare „Libra“ din Crișior — H. Kristyor — com. Hunedoarei, își va începe activitatea sa *Duminecă, la 2 Aprilie st. nou a. c.*

Toți on. membrii a însoțirii, cari au subscris cuote, sunt prin aceasta poftiți al satisfacere îndatoririi cuprinse în §. 6 din statute, de a începe plătirile săptămânale de 20 fil. după fiecare cuotă.

Timpul de plătire e defipt în fiecare *Duminecă la oarele 2 după amiază*, în localul președintelui Ioan Perian, paroch în Crișior.

Crișior, la 12 Martie 1911.

(101) 1-2

Direcțiunea.

Nr. 43/911 of. par.

Publicare de licitație minuendă.

Pe baza planului în edificare și a preliminarului de spese aprobat de Prea Veneratul Consistor Archidieceșan, să publică licitațiune minuendă pentru darea în întreprindere zidirea unei noi școli române gr.-or. în Sânt Andreș (trac-tul Devei).

Licitatiunea să va ținea *Duminecă, în 13/26 Martie a. c.*, la 2 d. a în sala de învățămînt a școalei noastre din Sântandreeș.

Prețul de strigare este 7000 cor., dela care sumă 10% sunt a să depune la epitropia parohială de aici ca vadiu, înainte de începerea licitațiunei.

Planul de edificare, pre'iminarul de spese, precum și alte informațiuni, să pot afla la oficiul parohial de aici.

Comitetul parohial își rezervă dreptul a încheia contractul cu întreprinzătorul în care va avea mai multă încredere.

Sântandreeș, la 6 Martie n. 1911.

Comitetul parohial.

(88) 1-2

George Popoviciu,
paroh-prezident.

Nr. 211/911

Publicațiune!

In comuna Orlat (lîngă Sibiu) să va ținea în 24 Martie a. c.

tîrg de țară

împreunat cu

tîrg de vite

de tot soiul

(102) 1-1

Primăria comunală.

Dr. Oscar Leonhard

medic specialist în morburi de stomac și de intestine, — ordi-nează în (99) 1-5.

Sebeșul-săsesc

Piața mare Nr. 9.

Cruțați și vă încercați norocul!Deja în 1 Aprilie 1911 puteți cîștiga suma de:**cor. 180.000.—**

cu un loz de Tisa de 4% din anul 1880.

Acest favorabil efect de stat îl vindem de prezent pe:

40 rate lunare de cîte 11 coroane.

După solvirea ratei prime, cumpărătorul ia parte la toate tragerile următoare, — întrucît va achita și ratele viitoare regulat, — iar eventualul cîștig este în întregime al lui și afară de asta i-să bonifică cupoanele,

adecă 4% interese.

După solvirea ratei prime, i-să estradă cumpărătorului o Listă de rate, în care să induce Seria și Numărul lozului ce i-s'a vîndut, care până la solvirea tuturor ratelor să păstrează la noi în depozit. Aceste depouri stau sub controla statului. După achitarea ratei ultime i-să estradă cumpărătorului lozul original, asupra căruia poate dispune după plac.

Lozul de Tisza are anual două trageri și anume:

la 1 Aprilie și la 1 Octomvrie.

La fiecare tragere un cîștig principal de cor. 180.000.— și o mulțime de cîștiguri laterale. Suma totală a acestora face 2,297.120 cor.

Ultima tragere va fi în anul 1930 și până la terminul acesta tot lozul trebuie să se tragă cu un cîștig mai mic sau mai mare. Valoarea acestor lozuri se urcă deci pe zi ce merge.

Toate cassele statutui primesc lozurile acestea ca cautiune.

Vă rugăm deci a nu întîrzia cu trimiterea ratei prime, spre a putea participa deja la **proxima tragere**, care va fi la **1 Aprilie 1911.**

Comandele să pot face prin mandat postal, asignîndu-ni-se suma de cor. 11, — ca rata primă. Pentru achitarea ratelor următoare vom pune la dispoziția cumpărătorilor cecuri postale. Cu deslușiri stăm gratuit la dispoziția fiecăruia.

OAMENI BUNI!

Nu lăsați norocul să vă treacă pe sub nas! Puneți mîna pe el!

Cu deosebită stimă:

Ustrendá Banca Ucastinny Spolok

BUDAPESTA, V., Sas-utcza 24.

„VICTORIA“, institut de credit și economii, societate pe acții în Arad.

COVOCARE

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „VICTORIA“ prin aceasta să invite conform §-ului 17 din statute la
a XXIII-a adunare generală ordinară

care să va ține în Arad, la 19 Martie st. n. 1911 la 10 ore înainte de amiază, în localitățile institutului (Calea Archiducele Iosif nr. 2).

OBIECȚELE:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere și stabilirea bilanțului.
2. Deciderea asupra distribuirii profitului curat.

3. Urcarea capitalului societar prin o nouă emisiune de acții.
4. Chestiunea de fuzionare a institutului „Lunca“ cu institutul nostru.
5. Modificarea statutelor (§§ 6, 24, 31 și 58).
6. Alegerea a doi membri în direcțiune.
7. Alegeren unui membru în comitetul de supraveghere.
8. Alegerea censorilor institutului.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiați în sensul §-ului 22 din statute, sunt rugați a-și însinua la direcțiune dreptul lor de participare la adunarea generală și eventual dovezile de plenipotență, cel puțin cu 24 ore înainte de adunarea generală.

Arad, la 10 Martie 1911.

Direcțiunea inst.

Activa.	Contul Bilanțului.		Pasiva.	
Cassa în numărar	244.313·87		Capital societar: 6000 acții à 200 cor.	K 1,200.000—
Bon în Giro-Conto la Banca Austro-Ungară	478.862·03	K 723.175·90	Fond general de rezervă	1,000.000—
Capitale elocote la alte bănci		K 163.524·66	Fond special de rezervă	44.443·80
Cambii		K 14,096.713·15	Fond de penziuni	165.430—
Imprumuturi hipotecare		K 2,636.190—	Depuneri spre fructificare	K 11,565·453·28
Imprumuturi de cont-curent cu acop hip. și de efecte		K 380.288·65	Depozite de cassă	K 108.414·84
Avansuri pe efecte		K 52.302—	Cambii reescontate	K 4,804.310·52
Efecte publice	716.520—		Contribuție restantă la depuneri	K 26.070·98
Acții dela diverse bănci și intrepr.	108.670—	K 825.190—	Dividendă neridicată	K 1.810—
Casele institutului din Arad, calea arhid. Iosif Nr. 1 și 2, casa filialei din Chișineu și alte realități		K 464.761·70	Diverse conturi creditoare	K 30.344·13
Diverse conturi debitoare		K 23.059·96	Interese tranzitoare anticipate	K 203.041·10
Mobilier	15.058·88		Profit transpus din anul 1909	9.741·05
după amortizare	6.058·88	K 9.000—	Profit net	228.595·52
Interese tranzitoare restante		K 13.549·20		
		K 19,387.755·22		K 19,387.755·22

Debit.	Contul Profit și Perdere.		Credit.	
Interese pentru depuneri	K 493.138·46		Venitul transpus din anul trecut	K 9.741·05
Interese de reescont	K 182.057·04		Interese:	
Spese:			dela cambii	883.021·37
Salare	K 72.337·76		„ împrumuturi hipotecare	174.097·94
Bani de cvartir	K 11.985·42		„ împrum. de cont-curent	13.071·58
Imprimare, diverse plăți, spese de birou	K 40.467·17		„ avansuri pe efecte	3.141·83
Porto	K 8.586·66		„ cap. elocote la alte bănci	3.746·35
Chirie	K 5.412·50		„ electe proprii	38.926·23
Marce de prezență	K 3.000—		Chirii și alte arinzi	K 19.736·81
Contribuțiune	54.823·51		Proviziuni și alte venite	K 20.034·65
10% dare la depuneri	49.313·84	K 104.137·35		
Amortizare din mobilier		K 6.058·88		
Profit transpus din a. 1909	9.741·05			
Profit net	228.595·52	K 238.336·57		
		K 1,165.517·81		K 1,165.517·81

Arad, la 31 Decembrie 1910.

Dr. Nicolae Oncu, m. p.,
director executiv.

Sava Raicu, m. p.,
secretar.

Ioan Moldovan, m. p.,
contabil

DIRECȚIUNEA:

Mihail Velicic m. p.,
președinte.
Petru Truția m. p.,

Roman R. Ciorogariu, p. m.,
vice-președinte.

Dr. Nicola Ciacian, m. p.,

Traian Vățianu m. p.

Dr. Aurel Damian m. p.

Axente Secula m. p.

Onorată adunare generală!

Pe baza dispozițiilor paragrafului 195 din legea comercială și în urmarea dispozițiilor din statutele institutului, ne luăm voie a Vă prezenta în următoarele raportul despre anul de gestiune 1910.

În decursul acestui an, am ținut mai multe ședințe, am scontrat toate ramurile de operațiune ale institutului „Victoria“ atât la centrală, cât și la filiale, și pretutindenea am aflat ordine și punctualitate exactă.

Bilanțul, contul „profit și pierdere“, precum și inventarele prezentate din partea direcțiunii, confruntându-le cu registrele principale și auxiliare bine conduse, le-am aflat în ordine și întru toate exacte.

Pe baza acestor constatări, propunerea Direcțiunii, referitoare la împărțirea venitului curat din acest an, de 238.336 coroane 57 fileri precum și celelalte propuneri, din parte-ne le primim și le recomandăm și onoratei adunări generale spre primire.

În fine rugăm On. adunare generală, să binevoiască a da absolutul pe anul de gestiune 1910 atât direc., cât și comit. de supraveghere.

Arad, la 10 Martie 1911.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE:

George Feier, m. p., președinte.

Nicolae Marcu m. p.

Dr. Sever Ispravnic m. p.

Dr. Cornel Ardelean m. p.